

UCHWAŁA

Dnia 20 maja 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Siwek

Protokolant starszy sekretarz sądowy Renata Szczegot

przy udziale O. B. prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. oraz A. S. - Zastępcy Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego w sprawie prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. X. Y.

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej na posiedzeniu w dniu 20 maja 2026 r.

wniosku prokuratora Prokuratury Okręgowej w K.

o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. X. Y. za czyn polegający na tym, że w dniu 28 listopada 2024 r. w miejscowości S1., woj. [...], umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym m-ki K1. o numerze rejestracyjnym [...] nie zachowała należytej ostrożności oraz nie skupiła należytej uwagi na obserwacji drogi i spojrziała na znajdujący się obok dźwigni skrzyni biegów telefon komórkowy, co w konsekwencji doprowadziło do utraty przez nią kontroli nad pojazdem, zjechania z jezdni w prawo, a następnie uderzenia w idącą prawidłowo poboczem D. B., skutkiem czego pokrzywdzona doznała rozległych obrażeń śródczaszkowych, w wyniku których zmarła w dniu [...] 2024 r., tj. za czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k.

na podstawie art. 135 § 5 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze (Dz. U. z 2024 r. poz. 390, z późn. zm.)

uchwalił:

I. zezwolić na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. X. Y. za to, że w dniu [...] 2024 r. w miejscowości S1., woj. [...], umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym m-ki K1. o numerze rejestracyjnym [...] nie zachowała należytej ostrożności oraz nie skupiła należytej uwagi na obserwacji drogi i spojrziała na znajdujący się obok dźwigni skrzyni biegów telefon komórkowy, co w konsekwencji doprowadziło do utraty przez nią kontroli nad pojazdem, zjechania z jezdni w prawo, a następnie uderzenia w idącą prawidłowo poboczem D. B., skutkiem czego pokrzywdzona doznała rozległych obrażeń śródczaszkowych, w wyniku których zmarła w dniu [...] 2024 r., tj. za czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k.

II. kosztami postępowania obciążyć Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Prokurator Prokuratury Okręgowej w K. wnioskiem z dnia 1 kwietnia 2025 r., sygn. akt [...], zwrócił się do Sądu Najwyższego z wnioskiem o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. X. Y. za czyn polegający na tym, że w dniu 28 listopada 2024 r. w miejscowości S1., woj. [...], umyślnie naruszyła zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, w ten sposób, że kierując samochodem osobowym m-ki K1. o numerze rejestracyjnym [...] nie zachowała należytej ostrożności oraz nie skupiła należytej uwagi na obserwacji drogi i spojrziała na znajdujący się obok dźwigni skrzyni biegów telefon komórkowy, co w konsekwencji doprowadziło do utraty przez nią kontroli nad pojazdem, zjechania z jezdni w prawo, a następnie uderzenia w idącą prawidłowo poboczem D. B., skutkiem czego pokrzywdzona doznała rozległych obrażeń śródczaszkowych, w wyniku których zmarła w dniu [...] 2024 r., tj. za czyn z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k.

Obecni na posiedzeniu w dniu 20 maja 2026 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w K. oraz Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego poparli wnioski o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. X. Y. do odpowiedzialności karnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przed przystąpieniem do rozpoznania meritum wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokurator X. Y. do odpowiedzialności karnej, wyjaśnienia wymagają dwie kwestie związane z ewentualnymi przeszkodami uniemożliwiającymi jego procedowanie.

Pierwszą z nich jest przedłożona jeszcze na wcześniejszym etapie postępowania przez obrońców informacja o wydaniu przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego dla [...] okręgu regionalnego postanowienia o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przeciwko prokurator X. Y. o ten sam czyn, co opisany we wniosku prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. o zezwolenie na pociągnięcie jej do odpowiedzialności karnej. Powodem zawieszenia tego postępowania była treść opinii sądowno-psychologicznej, z której wynika, że obecny stan zdrowia X. Y. nie pozwala na jej udział w toczącym się postępowaniu przez okres 6 miesięcy.

Okoliczność ta była przedmiotem wypowiedzi stron obecnych na posiedzeniu Sądu Najwyższego i słusznie wynikało z nich przekonanie o braku przeszkód do rozpoznania sprawy w niniejszym postępowaniu. Należy bowiem stwierdzić, że powyższa okoliczność jest irrelevantna dla toku postępowania immunitetowego, zarówno w wymiarze formalnym jak i materialnym, związanym z rzeczywistym stanem zdrowia prokurator X. Y. i możliwością uczestnictwa w postępowaniu.

Przede wszystkim trzeba stwierdzić, że postanowienie to zostało wydane w ramach odrębnego postępowania, prowadzonego niezależnie od postępowania immunitetowego, które to postępowanie ma charakter postępowania w jego nurcie głównym. Postępowanie immunitetowe jest natomiast postępowaniem odrębnym wobec postępowania dyscyplinarnego, choć w zakresie nieuregulowanym stosuje się w nim przepisy o postępowaniu dyscyplinarnym (art. 135 § 14 ustawy Prawo

o Prokuraturze). Podkreślenia wymaga fakt, że nie jest też ono etapem (stadium) postępowania karnego, jego przedmiotem nie jest również zastosowanie wobec prokuratora jakichkolwiek sankcji, a tylko o usunięciu przeszkody prawnej uniemożliwiającej formalne przedstawienie zarzutów osobie podejrzewanej o popełnienie przestępstwa, a więc postawienie prokuratora, co do którego zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa, w sytuacji identycznej z sytuacją obywatela nieposiadającego immunitetu, odnośnie do którego można zawsze wszcząć postępowanie karne, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa (postanowienie SN z dnia 23 kwietnia 2025, II ZI 1/22). Jednocześnie obowiązujące unormowania prawne nie przewidują obowiązkowej obecności prokuratora objętego wnioskiem o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej na posiedzeniu sądu dyscyplinarnego rozpoznającego ten wniosek. Wobec powyższego brak możliwości osobistego udziału prokurator X. Y. w postępowaniu o uchylenie immunitetu z uwagi na stan zdrowia, nie stanowi podstawy do zawieszenia tego postępowania, zwłaszcza w sytuacji, gdy przysługujące jej prawo do obrony może być realizowane przy pomocy ustanowionych w sprawie obrońców. Należy podkreślić, że o ile sprawa o przestępstwo w fazie postępowania przygotowawczego toczyła by się w fazie in rem, wobec osoby nieposiadającej immunitetu, do czasu postawienia zarzutu stan zdrowia tej osoby byłby irrelevantny dla toku postępowania przygotowawczego. Kwestie uzasadniające zawieszenie postępowania mogłyby się pojawić dopiero po wydaniu postanowienia o przedstawieniu zarzutu a przed jego ogłoszeniem. Trzeba też zwrócić uwagę na fakt, że ustawa przewiduje krótki, choć instrukcyjny termin do podjęcia decyzji w zakresie wniosku o uchylenie immunitetu. Jasne jest, że wynika to z terminów właściwych dla postępowania przygotowawczego i opiera się na założeniu, że postępowanie immunitetowe nie powinno istotnej stanowić przeszkody dla toku postępowania przygotowawczego. Poza tym, co do zasady wyłączone jest prowadzenie w postępowaniu immunitetowym postępowania dowodowego – sąd dyscyplinarny orzeka na podstawie dowodów przedstawionych przez oskarżyciela (art. 135 § 6 ustawy Prawo o prokuraturze), co przy uwzględnieniu krótkiego terminu przewidzianego dla wydania uchwały również wskazuje na zasadniczo wyłącznie ocenę wniosku w aspekcie dowodowym, a nie

uwzględniającym szereg uwarunkowań właściwych dla postępowania karnego w głównym nurcie. Stan zdrowia prokuratora objętego wnioskiem o uchylenie immunitetu może być natomiast badany w sytuacji decyzji pozytywnej co do wniosku, ale już w ramach postępowania przygotowawczego na ogólnych zasadach, także przy zastosowaniu art. 22 § 1 k.p.k. Trzeba też wskazać, że fakt stosowania w postępowaniu immunitetowym w zakresie nieuregulowanym przepisów o postępowaniu dyscyplinarnym prowadzi również do uwzględnienia regulacji z art. 157a ustawy Prawo i prokuraturze, według którego w sprawach uregulowanych w rozdziale o odpowiedzialności dyscyplinarnej nie stosuje się przepisu art. 117 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego, chyba że ustawa nakazuje zawiadomienie uczestnika o terminie czynności procesowej, a brak jest dowodu, że został on o nim powiadomiony. Nawet zatem, gdyby rozważać stan zdrowia prokurator X. Y. w kontekście treści uzasadnienia postanowienia o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego, nie mogłoby to doprowadzić do wstrzymania rozpoznania wniosku. Końcowo w tym aspekcie wymaga odnotowania, że ani prokurator X. Y., ani jej obrońcy, nie złożyli wniosku ani o odroczenie niniejszego postępowania, ani o jego zawieszenie, ograniczając się jedynie do przekazania do akt sprawy postanowienia prokuratora o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego prowadzonego przeciwko ich mandantce. Okoliczność ta z urzędu nie mogła wywrzeć jakichkolwiek skutków dla przebiegu posiedzenia, na co słusznie zwrócili uwagę jego uczestnicy.

Trzeba też wskazać na okoliczność, która w związku z niniejszym postępowaniem ujawniła się po jego zakończeniu, a więc na to, że w dniu 20 maja 2026 r., a więc w dniu posiedzenia, ale już po jego zakończeniu, wpłynął do Sądu Najwyższego wniosek obrońców o odroczenie posiedzenia. Wniosek obrońców został nadany w placówce pocztowej w dniu 15 maja 2026 r. (piątek), a do Sądu Najwyższego wpłynął w dniu 20 maja 2026 r. (środa), jednakże z uwagi na kwestie związane z obiegiem dokumentacji, nie został przedłożony składowi orzekającemu przed, ani w trakcie posiedzenia wyznaczonego w tym dniu na godzinę 12.00. Taki stan rzeczy z oczywistych względów nie mógł mieć wpływu na sposób procedowania, choć jak wyżej wskazano, kwestia przeszkód do rozpoznania sprawy była przedmiotem rozważań w toku posiedzenia. Oczywiście jest, że jeżeli

strona lub jej przedstawiciel procesowy chce, by na posiedzeniu były rozważane doniosłe z jej punktu widzenia kwestie powinna złożyć odpowiedni wniosek albo osobiście, albo w taki sposób, by przy uwzględnieniu uwarunkowań technicznych możliwe było procedowanie co do tej kwestii. W sytuacji, kiedy żaden z obrońców nie zamierzał uczestniczyć w posiedzeniu Sądu Najwyższego, a jednak zamierzał złożyć podlegający rozpoznaniu wniosek, obowiązkiem było dokonanie tej czynności w sposób, który umożliwiłby rozpoznanie tego wniosku. Należy zwrócić uwagę, że w sytuacji składania wniosków pisemnych przed posiedzeniem lub rozprawą, kiedy strona przewiduje swoje niestawiennictwo powszechną praktyką jest uprzedzanie Sądu Najwyższego o tym, że wniosek taki został złożony, w odpowiedni sposób (telefonicznie, mailowo, faxem), a nawet przesłanie wcześniej kopii takiego wniosku.

Żaden z obrońców nie uprzedził jednak sekretariatu Sądu Najwyższego Izby Odpowiedzialności Zawodowej o tym, że takowy wniosek został złożony, choć nie było co do tego przeszkód, co skutkowało niemożnością jego rozpoznania z powodów obciążających stronę. Należy zwrócić uwagę, że w tej sytuacji nie ma zastosowania art. 124 k.p.k., który określa skutki nadania pisma przed terminem właściwym dla określonej czynności procesowej. W przepisie chodzi bowiem o terminy przewidziane w ustawie dla dokonania czynności procesowych, np. dla wniesienia środka zaskarżenia. Gdyby założyć, że przepis ma zastosowanie dla stanów analogicznych, jak zaistniał w sprawie, to w sytuacji przewidzianej w danym postępowaniu obecności obowiązkowej, strona zawsze miałaby możliwość podjęcia działań obstrukcyjnych, a więc np. nadania wniosku o odroczenie w godzinach wieczornych, poprzedzających dzień czynności procesowej. Słusznie zatem Sąd Najwyższy stwierdził w wyroku z dnia 19 września 2002 r., I PKN 400/01, że sąd nie narusza też przepisów, jeżeli nie rozpoznaje wniosku złożonego w sposób uniemożliwiający jego dotarcie do składu orzekającego przed rozprawą (np. wniosku wysłanego do sądu pocztą z odległego miejsca w przeddzień rozprawy). Składający wniosek o odroczenie rozprawy powinien przy tym uwzględnić obiektywnie istniejące warunki przekazania jego wniosku. Nie wystarczy więc samo złożenie (przesłanie) wniosku o odroczenie rozprawy, ale konieczne jest uczynienie tego w sposób (i w czasie) umożliwiający sądowi jego rozpoznanie.

Reasumując, w sprawie nie zaistniały przeszkody do rozpoznania wniosku prokuratora na wyznaczonym w tym celu posiedzeniu.

Odnosząc się natomiast do wniosku o uchylenie immunitetu merytorycznie należy stwierdzić, że materiał dowodowy w niej zgromadzony w postaci m.in. zeznań świadków K. G., S. B., opinii biegłego z zakresu ruchu drogowego oraz rekonstrukcji wypadków drogowych, dokumentacji medycznej D. B., protokołów oględzin miejsca zdarzenia oraz samochodu marki K1., pozwala na poczynienie ustaleń faktycznych odpowiadających ustaleniom zaprezentowanym we wniosku o zezwolenie na pociągnięcie prokurator X. Y. do odpowiedzialności karnej, na poziomie podejrzenia popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze. Jednocześnie trzeba stwierdzić, że w materiale dowodowym na obecnym etapie postępowania nie ma wręcz dowodów przeciwnych co do przebiegu zdarzenia opisanego we wniosku prokuratora.

Można zatem uznać za dostatecznie uprawdopodobnione to, że X. Y. kierując w dniu 1 kwietnia 2025 r. pojazdem nie zachowała należytej ostrożności oraz nie skupiła należytej uwagi na obserwacji drogi i spojrzała na znajdujący się obok dźwigni skrzyni biegów telefon komórkowy, co w konsekwencji doprowadziło do utraty przez nią kontroli nad pojazdem i zjechania z jezdni w prawo. Następstwem tego było uderzenie w idącą prawidłowo poboczem kobietę, która następnego dnia zmarła na skutek poniesionych w wyniku tego uderzenia obrażeń. Zachowanie prokurator X. Y. w kontekście wpływu na prowadzony przez nią pojazd, wywołany skutek oraz związek przyczynowy pomiędzy zachowaniem i śmiercią pokrzywdzonej, zostały w sposób dostatecznie uprawdopodobnione, co wskazuje zarazem na wypełnienie zmianom czynu z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k. Zgodnie z powołanymi przepisami, odpowiedzialność karną ponosi sprawca, który naruszając, choćby nieumyślnie, zasady bezpieczeństwa w ruchu lądowym, powoduje nieumyślnie wypadek, którego następstwem jest śmierć innej osoby.

Zgodnie z art. 135 § 5 ustawy Prawo o prokuraturze sąd dyscyplinarny wydaje uchwałę zezwalającą na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, jeżeli zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dotyczącym spraw

immunitetowych wskazuje się, że pod pojęciem „dostatecznie uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa” należy rozumieć podejrzenie w pełni uzasadnione, nie nasuwające żadnych istotnych wątpliwości ani zastrzeżeń, zarówno co do popełnienia czynu, jak i występowania innych znamion objętych przez ustawę ramami zasad odpowiedzialności karnej (por. uchwały Sądu Najwyższego: z dnia 27 stycznia 2009 r., sygn. akt SNO 95/08; z dnia 8 maja 2007 r., sygn. akt SNO 21/07; z dnia 20 lipca 2011 r., sygn. akt SNO 32/11).

Przedłożony Sądowi Najwyższemu - Izbie Odpowiedzialności Zawodowej materiał dowodowy pozwala na uznanie, że zachodzi co najmniej dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez X. Y. czynu opisanego we wniosku prokuratora Prokuratury Okręgowej w K. o zezwolenie na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej, zakwalifikowanego jako przestępstwo z art. 177 § 2 k.k. w zw. z art. 177 § 1 k.k.

W tym stanie rzeczy zaszła konieczność wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie prokuratora Prokuratury Okręgowej w S. X. Y. do odpowiedzialności karnej.

[M. T.]

[r.g.]

Marek Siwek